

phus squarrosus, bos - Tortula muralis, bos -
 Frullania dilatata, bos - Gymnocolea inflata, bos - Lophocolea
 heterophylla, bos - Pellia epiphylla, bos - Riccia fluitans L.
 landvorm, det.W.M., plasje.

Deze excursie heeft ons wel geleerd, dat een zorgvuldige
 keuze gedaan moet worden uit streken, waarvan we met zeker-
 heid kunnen zeggen dat ze bryologisch belangrijk zijn.

SUMMARY. Bryological excursions in the vicinity of the
 river "Overijsselse Vecht".

On the 24th and 25th of September 1949, a weekend foray was
 held in the vicinity of Zwolle in the province of Overijssel.
 Most of the country here is in cultivation so that the
 search was really limited to copses, the banks of the river
 Vecht, ditches and ponds and a small wood.

Consequently the harvest was not very great and with the
 exception of Rhodobryum roseum and a few Riccias (R.subbi-
 furca Warnst, new for Holland), no notable finds were re-
 corded.

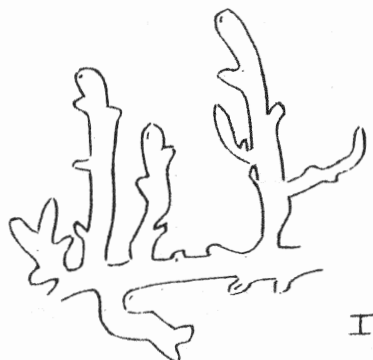
MASSA-VEGETATIE VAN RICCARDIA SINUATA (Dicks.) TREV. in
 een BRONPOELTJE bij RENKUM

 door Elly Nannenga - Bremekamp, met teke-
 ningen van de schrijfster.

Dicht bij de plaats waar de weg van Heelsum naar Bennekom
 de Renkumse beken kruist, ligt een paar honderd meter van
 de beek verwijderd, een bron van de Renkumse beek. Het wa-
 ter verzamelt zich dadelijk in een poeltje, dat ruim ander-
 halve meter beneden het niveau van de omringende weilanden
 ligt. Het poeltje zelf is ongeveer drie bij zeven meter
 groot en een halve meter diep. De steile oevers zijn be-
 groeid met brandnetel en braam (Rubus spec), wijfjes-varen
 (Athyrium filix-femina) en Pella epiphylla; en het geheel
 ligt in de diepe schaduw van Es (Fraxinus), Eik (Quercus
 en Vlier (Sambucus nigra). robur

De bodem is zandig en slechts met een dun laagje bruin be-
 zinksel bedekt, het water koud en helder. Hier groeit Ric-
 cardia sinuata in weelderige, diepgroene pollen, die, tot

een paar decimeter van de rand, de hele bodem bedekken, en steeds een eindje onder de oppervlakte van het water blijven. Van andere planten is in het poeltje niets te zien, en daar waar het water in een smal steilwandig greppeltje naar de Renkumse beek vloeit, houdt de *Riccardia*-vegetatie op.

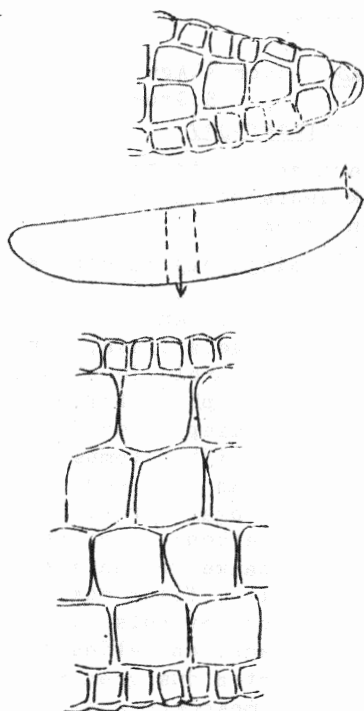

De pollen zijn ongeveer twintig cm. in doorsnede en ruim tien cm. hoog; ze bestaan uit vertakte (Fig. I), in alle richtingen groeiende thalli. Op de wal ligt soms een dik pak uitgeschepte, bruingeworden *Riccardia*, en hiervan groeit nog wel eens een plukje tijdelijk door, dat dan een gedrongen vorm krijgt (Fig. II). Van nature handhaaft de *Riccardia* zich alleen onder water.

Het thallus is in het midden 6-9 cellen dik; de cellen van de buitenste laag zijn kleiner en chlorophyl-rijker dan die van de binnenste lagen. Het thallus is aan een kant enigszins bol, aan de andere min of meer vlak, en anderhalf tot bijna twee mm. breed (Fig. III).

III

Daar ik tot dusverre fructificerende exemplaren aantrof, (verzameld werd 27 Mei '44; 6 Oct.'47; 20 Sept.'49) kon ik niet met zekerheid uitmaken met welke soort ik hier te doen had en weifelde tussen *R. sinuata* en *R. latifrons*, en zelfs de watervorm van *R. pinguis*.

Daarom zond ik indertijd een monster aan de heer W.H.Wachter die het ook voor *R. sinuosa* of *R. latifrons* hield, maar geen zekerheid kon geven omdat het mos steriel was. Toen ik Wim Meijer raadpleegde, kreeg ik een positiever antwoord, n.l.: "De *Riccardia* is ongetwijfeld *R. sinuata*, een watervorm die met de forma submersa van Jensen overeenkomt". Er zij nog even speciaal op gewezen, dat zich hier op het droge-uit de

watervorm een vorm ontwikkelt, zij het zonder zich te handhaven, die, zover ik kan zien, niet van de soort te onderscheiden is.

BRYOPHYTEN VAN EEN HEIDEPLAS door E.Agsteribbe en
S.Groenhuijzen.

(Het Treekermeertje)

In Maart en Mei van 1949 werd vanuit Amersfoort via het plaatsje Bavoort een bezoek gebracht aan een prachtige heideplas op het landgoed "Den Treek".

Langs een bospad en bij een sluisje bij Bavoort werd een eerste bryologische inspectie gehouden. Als merkwaardigste soorten die hier gevonden werden, noemen wij *Amblystegium juratzkanum* (cum spor.!) en *Calypogeia fissa*, een levermos van blauwachtiggroene kleur, waarbij de blaadjes aan de top in tweeën gedeeld zijn. De amphigastrieen zijn iets breder dan de stengel, hebben een diepe insnijding en zijn aan de zijkanen nog van een duidelijke stompe insnijding voorzien. Of *Calypogeia fissa* al dan niet een soort is, daarover verschillen de meningen nogal. Prof.Alex.W.Evans is van oordeel dat hij als soort erkend dient te worden, ontkent echter niet, dat er een nauwe verwantschap met *C. trichomanis* bestaat. K.Müller, die *C.fissa* ook als soort beschrijft, vermeldt dat deze soort evenals *C.trichomanis* eenhuizig, paroecisch of autoecisch, en zelden tweehuizig is. Hierin bestaat bij beide soorten dus geen verschil. Is er misschien wel verschil in chromosomen-aantal? Wie heeft hierover reeds iets gepubliceerd?

Bekend is dat *C. trichomanis* nogal erg variabel is, en het zou misschien niet uitgesloten kunnen zijn dat er overgangen naar *C. fissa* zijn. In het meegenomen polletje *C. fissa* waren echter geen overgangen naar *C. richomanis* te zien. Misschien dat deze op de vindplaats wel voorkomen, doch dit valt achteraf moeilijk te controleren. Het gebeurt maar al te vaak dat menige typische vondst pas thuis met behulp van de microscoop geconstateerd wordt en dan is het dikwijls heel moeilijk om daarna op het excursieterrein precies dezelfde vindplaats van het materiaal terug te vinden. Toch is dit geval interessant genoeg om er de nodige